

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 115/2023-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Libora Duřu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Dufincom, Bajkalská 9A, Bratislava, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Humenné v konaniach vedených pod ČVS: ORP-46/DI/HE-2019 a ČVS: ORP-466/2-VYS-HE-2020 a proti postupu Okresnej prokuratúry Humenné v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 254/19/7702 a sp. zn. 1 Pv 447/20/7702 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Humenné (ďalej len „ORPZ“) v konaniach vedených pod ČVS: ORP-46/DI/HE-2019 a ČVS: ORP-466/2-VYS-HE-2020 a postupom Okresnej prokuratúry Humenné (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2 Pv 254/19/7702 a sp. zn. 1 Pv 447/20/7702. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur od ORPZ a rovnako vo výške 3 000 eur od okresnej prokuratúry, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva že 2. júla 2017 došlo k dopravnej nehode, ktorej účastníkom bol aj sťažovateľ. Okresný dopravný inšpektorát ORPZ (ďalej len „okresný dopravný inšpektorát“) upovedomil sťažovateľa listom z 29. novembra 2017, že pod ČVS: ORP-100/DI-HE-2017 začal trestné stíhanie vo veci prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z.

Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Uznesením okresného dopravného inšpektorátu ČVS: ORP-100/DI-HE-2017 zo 7. apríla 2019 bolo predmetné trestné stíhanie postúpené okresnému dopravnému inšpektorátu na prejednanie priestupku, pretože výsledky skráteného vyšetrovania preukázali, že nešlo o trestný čin.

3. Následne uznesením okresného dopravného inšpektorátu ČVS: ORP-46/DI/HE-2019 z 21. júna 2019 bolo začaté trestné stíhanie vo veci a sťažovateľovi zároveň vznesené obvinenie za prečin neposkytnutia pomoci podľa § 178 Trestného zákona. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra uznesením č. k. 2 Pv 254/19/7702-5 zo 7. augusta 2019 zamietla. Sťažovateľ preto podal 21. augusta 2019 na Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní, ktorému generálna prokuratúra vyhovela uznesením č. k. IV Pz 217/19/1000-7 z 23. januára 2020. Uznesením okresnej prokuratúry č. k. 2 Pv 254/19/7702-14 zo 4. marca 2020 bolo následne zrušené uznesenie povereného príslušníka okresného dopravného inšpektorátu z 21. júna 2019 a okresný dopravný inšpektorát 24. mája 2020 zastavil trestné stíhanie vo veci.

4. Opatrením okresnej prokuratúry zo 17. septembra 2020 bolo nariadené vyšetrovanie a vyšetrovateľ ORPZ uznesením ČVS: ORP-466/2-VYS-HE-2020 z 28. septembra 2020 začal trestné stíhanie vo veci prečinu neposkytnutia pomoci. Uznesením vyšetrovateľa ORPZ ČVS: ORP-466/2-VYS-HE-2020 z 31. júla 2021 bolo sťažovateľovi opätovne vznesené obvinenie za prečin neposkytnutia pomoci podľa § 178 Trestného zákona. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú okresná prokuratúra zamietla uznesením č. k. 1 Pv 447/20/7702-31 z 13. septembra 2021. Následne 8. októbra 2021 podal sťažovateľ znova návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní na generálnej prokuratúre, ktorá uznesením č. k. IV/1Pz 341/21/1000-10 z 1. marca 2022 zrušila uznesenie okresnej prokuratúry z 13. septembra 2021. Okresná prokuratúra uznesením č. k. 1 Pv 447/20/7702-42 z 24. marca 2022 znova zamietla sťažnosť sťažovateľa proti vzneseniu obvinenia z 31. júla 2021. Sťažovateľ preto 30. mája 2022 znova podal návrh na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní generálnej prokuratúre. Upovedomením generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Pz 191/22/1000-7 z 21. septembra 2022 došlo k zamietnutiu tohto posledného návrhu sťažovateľa na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní.

5. Ústavný súd telefonickým dožiadaním na ORPZ zistil, že vyšetrovateľ 31. decembra 2022 postúpil vyšetrovací spis okresnej prokuratúre s návrhom na podanie obžaloby. Okresná prokuratúra ale 3. februára 2023 vrátila vyšetrovací spis na ORPZ na dopracovanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namietal, že orgány činné v trestnom konaní vedú trestné stíhanie o dopravnej nehode už od 2. júla 2017, čo predstavuje 5 rokov a 4 mesiace. Okrem toho od momentu, keď mu bolo prvýkrát vznesené obvinenie pre trestný čin neposkytnutia pomoci (21. júna 2019, pozn.), uplynuli už 3 roky a 4 mesiace.

7. Sťažovateľ vzhľadom na dĺžku predmetného trestného stíhania a aj s ohľadom na okolnosť, že v tomto trestnom stíhaní bolo dvakrát zrušené právoplatné rozhodnutie generálnou prokuratúrou,

poukazoval na to, že toto trestné stíhanie vykazuje známky nekompetentnosti a zaujatosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Tiež zdôraznil, že samotný prečin neposkytnutia pomoci je skutkovo a právne jednoduchá vec, a preto zbytočné prietahy na strane orgánov činných v trestnom konaní sú neakceptovateľné. Navyše sťažovateľ zastával názor, že on sám žiadnym spôsobom neprispel k spomaleniu predmetného trestného stíhania.

8. Sťažovateľ preto konštatoval, že postup ORPZ bol neefektívny a nevedol k rýchlemu prejednaniu veci, a teda ani k odstráneniu jeho právnej neistoty týkajúcej sa trestného obvinenia. Okresná prokuratúra sa iba nečinne prizerala stagnujúcemu vyšetrovaniu, a teda nedodržala svoju zákonnú povinnosť dohliadať na dodržiavanie zákonnosti v prípravnom konaní. Uvedeným postupom malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietahov a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

9. Sťažovateľ si zároveň uplatnil náhradu finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur vo vzťahu k ORPZ aj okresnej prokuratúre. Sťažovateľ pri výpočte finančného zadosťučinenia poukázal na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. Cpjn 206/2010 z 13. apríla 2011. Týmto stanoviskom podoprel aj svoj pomerne komplexný výpočet, keď uviedol, že za prvé dva roky trvania konania si uplatňuje finančné zadosťučinenie vo výške 360 eur až 470 eur za rok, pričom za nasledujúce časové obdobie po prvých dvoch rokoch si uplatňuje sumu 720 eur až 960 eur za rok. Výslednú sumu navýšil o 50 % z dôvodu zachovania vzťahu primeranosti medzi utrpenou ujmom a poskytnutým odškodnením, o 20 % z dôvodu, že na prietahoch nemal žiadne zavinenie, a ďalších 20 % z dôvodu, že prietahy vznikli z dôvodu na strane orgánov činných v trestnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či napadnutým postupom ORPZ a okresnej prokuratúry došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

12. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní (resp. v prípravnom konaní) má nevyhnutne za následok porušenie tohto

základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

14. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že sťažovateľovo hodnotenie o vyše 5-ročnom vyšetrowaní dopravnej nehody je celkom zjavne zavádzajúce. V prvom rade trestné stíhanie vo veci podozrenia zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona bolo právoplatne ukončené postúpením veci na prejednanie priestupku. Relevantné je iba aktuálne prebiehajúce trestné stíhanie sťažovateľa (pre neposkytnutie pomoci podľa § 178 Trestného zákona). Zároveň vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je bezpredmetné, kedy sa stal skutok (v tomto prípade dopravná nehoda), ktorý je predmetom trestného stíhania. Mnohé skutky sa totiž objasnia, resp. vyjdú najavo až po uplynutí určitého času, preto pri posudzovaní, či bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd posudzuje iba časový rámec samotného konkrétneho trestného stíhania bez ohľadu na to, kedy sa odohral skutok, ktorého sa toto trestné stíhanie týka. V sťažovateľovom prípade sú teda relevantnými obdobia, keď mal postavenie obvineného v napadnutom trestnom stíhaní, t. j. konkrétne od 21. júna 2019 do 24. mája 2020 a od 31. júla 2021 do podania ústavnej sťažnosti (13. decembra 2022). Celkovo teda ide o obdobie 28 mesiacov, resp. 2 rokov a 4 mesiacov. Ústavný súd do tohto obdobia nezapočítal obdobie, keď sa viedlo trestné stíhanie (pre neposkytnutie pomoci) iba vo veci, pretože v tomto období nebolo žiadnym spôsobom obmedzené právne postavenie sťažovateľa, resp. jeho právna neistota týkajúca sa trestného obvinenia. Navyše iba samotná okolnosť, že sa vedie trestné stíhanie vo veci, neznamená, že bude neskôr konkrétnej osobe vznesené aj obvinenie.

15. Ústavný súd ale konštatuje, že zo strany orgánov činných v trestnom konaní nešlo stále o ich ideálny postup v trestnom konaní, čo naznačuje aj okolnosť, že generálna prokuratúra dvakrát zrušila právoplatné rozhodnutie okresnej prokuratúry o zamietnutí sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Táto samotná okolnosť ale bez ďalšieho nemôže byť základom na záver o nezákonnom, nesústređenom a nehospodárnom postupe orgánov činných v trestnom konaní. Keď sa totiž sťažovateľ obrátil na generálnu prokuratúru s takýmto návrhom tretíkrát, generálna prokuratúra neidentifikovala žiadne porušenie zákona, ktoré by odôvodňovalo jej zásah do prebiehajúceho trestného stíhania, čím *de facto* odobrila postup orgánov činných v trestnom konaní. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že v predmetnom trestnom stíhaní využíval sťažovateľ všetky dostupné opravné prostriedky, čo síce nespôsobuje jeho zavinenie za prietahy, ale je relevantné pre posúdenie ústavnoprávnej relevancie dĺžky napadnutého trestného stíhania. Sťažovateľ sa spolu trikrát obrátil na generálnu prokuratúru s návrhom na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, ktorá o týchto návrhoch rozhodovala kumulatívne približne jeden rok. Ústavný súd znova zdôrazňuje, že toto obdobie v žiadnom prípade nemožno pripočítať na stranu

sťažovateľa, no je relevantné pre posúdenie celkovej dĺžky napadnutého trestného stíhania (2 roky a 4 mesiace, pozn.). Doterajšiu dĺžku napadnutého trestného stíhania sťažovateľa preto zatiaľ nemožno považovať za takú, ktorá by bola zjavne neprimeraná.

16. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti vo vzťahu k postupu ORPZ a okresnej prokuratúry v predmetnom trestnom stíhaní sťažovateľa ústavný súd uzavrel, že v danom prípade nemohlo ísť o prietahy v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

18. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého trestného stíhania (či ešte v prípravnom alebo v nasledujúcom súdnom konaní, pozn.) signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu